

— Sikkert nok er det jo, at man ikke heroppe behøver at eksperimentere med Prøveballoner i den Henseende, thi der er ingent Tvivl om, at Landbointeresserne her ville finde deres varmeste Forsvarere, og at det Program, der kan ventes at blive vedtaget, vil paafalde den største Opmærksomhed fra dette Tings Side, lige som ogsaa al mulig Benvilje til at gennemføre, hvad der kan være fornødt og forsvarligt, naar det bliver paavist af dem, der have Stoen paa og vide, hvor den trykkes.

Jeg skal altsaa anbefale at Tinget stemmer for, at der nøgtes Forslaget Overgang til anden Behandling.

**Chr. Nielsen:** Jeg har ingenlunde tænkt mig, at dette Lovforslag skulde blive ophøjet til Lov paa et Djeblit, men den Modtagelse, det faar her, forundrer mig dog alligevel noget. Det ærede Medlem, der nu satte sig, betonedede, at det var underligt, at man fremkom med Forslaget, inden man fik at se, hvad Agravarene vilde. Jeg havde netop tænkt mig, at dette Forslag, som dog maa siges at være et agrarisk Forslag, burde lægges hen, til vi havde set, hvorledes Programmet vilde lyde fra det store Agravarmøde i Odense om nogle faa Dage. Naar det var fremkommet, kunde jeg have fundet det ret og billigt, om man ligefrem forfaste dette Forslag, men naar det ærede kongevalgte Medlem sagde, at det ikke en Gang var et brugbart Grundlag for en Forhandling, saa stonner jeg det virkelig ikke, og kan med min bedste Vilje heller ikke se, at der skulde være noget særdeles anstødeligt i at vedtage, hvad der her staar paa Bapiret. Naar det er sagt, at det skulde være en Gave, der blev strøet ud i Flæng til Landboerne, saa maa de Herrer naturligvis for mig falde det hvad de ville, men faktisk er det, at Landbruget er haardt betrængt, og det behøver jeg vist næppe at gentage her, hvor der er saa mange Landbrugere til Stede, som nok ville erkende, at Landbruget har været haardt trængt i flere Aar, men i Særdeleshed under det sidste Aars Tryk, ikke alene begrundet i den daarlige Høst, men ogsaa i de ulykkelige Forhold, der have været til Stede med Hensyn til Udførselen. Jeg mener at have en lille Smule praktisk Erfaring i at være Landbruger, jeg har selv i henvend 40 Aar smaaet Landbruget og jeg ved godt, hvor smaaet Landbruget sidder i det. — Det er sagt i det andet Ting under Sagens Behandling, at dette var et Forslag, som slet ikke vilde komme det mindre Landbrug til gode. Ja, naar de Herrer

tror, at det ikke kommer det mindre Landbrug til gode, naar der i et halvt Aar bliver eftergivet 30—40 indtil 100 Kr. af Skatten, saa kan jeg ikke forstaa det, saa maa det ligge i, at de Herrer, som sigte det regne med saa store Tal, at de ikke tro, at 30—40—50 Kr. have noget at sige for en almindelig Gaardmand paa Landet, men det har det virkelig i disse Tider. Det er Tider, hvor man er nødt til at tage baade 30 og 40 Kr. med i Betragtning, dersom man skal vente at ride det af, som er lagt paa Landbruget for Tiden. Saa siges det ogsaa, at det er de store og rige, som Forslaget kommer mest til gode. Ja, ganske vist, naar Statter skulle frasalbes — det samme gør sig gældende med Hensyn til Toldspørgsmaalet — saa er det altid de store i Samfundet, som nyde den største Fordel; men jeg skal dog tillade mig at oplyse, at der er 152,000 jordejende Husmænd paa Landet, med under en Tønde Hartkorn, der have et samlet Hartkorn af 41,369 Tdr og saa er der 69,000 Gaarde med fra 1—8 Tdr. Hartkorn, som sidde inde med et samlet Hartkorn af 238,000 Tdr., det udgør i alt 279,369 Tdr. Det er altsaa de mindre Ejendomsbesiddere her i Landet. Saa have vi de større Gaarde med et samlet Hartkorn af 93,760 Tdr., altsaa en Tredjedel af det Hartkorn, som hører til de Klasser, jeg nys nævnedede. Jeg vil altsaa tillade mig at spørge, om ikke Størstedelen af de Penge, hvis Eftergivelse skulde være en Vetteke for Landbruget, vil komme de mindre Landbrugere til gode? Meningen med Forslaget er ikke, at de store Lensbesiddere, som i Reglen have forpagtet deres Jord ud, skulle nyde godt deraf, det skulle netop Forpagterne eller Brugerne af denne Jord. Det falder jeg ikke, som det ærede Finansminister sagde, at faste Gaver ud i Flæng, eller at det er de rige, som høste den største Fordel, selv om det kan ske med enkelte, at komme ind paa at stelne, hvem der trænger haardest, vilde imidlertid blive en meget vanskelig Opgave at indlade sig paa. Jeg stonner ikke rettere, end at Vedtagelsen af dette Forslag vilde være et Bevis paa, at der fra Lovgivningsmagtens Side vil gøres noget for at komme det betrykkte Landbrug til Hjælp. Jeg havde, som jeg sagde før, ikke tænkt mig Forslaget ophøjet til Lov lige paa et Stub, men jeg kunde forstaa, hvis man havde sagt: Vi ville afvente og se, hvad Agravrigsdagen i Odense om nogle faa Dage vil fremkomme med, vi ville sende Forslaget i et Udvalg og lade det ligge der, til vi saa at se, om Agravrigsdagen ikke f. Eks. tager noget lignende